

Šifra kandidata :
A jelölt kódszáma :

Državni izpitni center

M 1 9 1 5 1 1 5 1 M

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK
TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

ZGODOVINA TÖRTÉNELEM

≡ Izpitna pola 1 ≡
1. feladatlap

Obča zgodovina / Egyetemes történelem

Petek, 7. junij 2019 / 90 minut
2019. június 7., péntek / 90 perc

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

*Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával.
A feladatlap egy Színes mellékletet is tartalmaz.*

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnak szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 20 strani (1–20), od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 4 strani (21–24).
A feladatlap 20 oldalas (1–20), ebből 2 üres. A Színes melléklet terjedelme 4 oldal (21–24).*

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe!

A feladatlap 25 feladatot tartalmaz. Összesen 60 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a feladatlap erre kijelölt helyére, **a kereten belülre!** Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

M 1 9 1 5 1 1 5 1 M 0 3

3/24

Prazna stran

Üres oldal

OBRNITE LIST.
LAPOZZON!

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Razvoj demokracije / A demokrácia fejlődése

1. Parlamentarna demokracija temelji na načelu ljudske suverenosti in delitvi oblasti na tri veje. Obkrožite črke pred tremi pravilnimi trditvami.

A parlamentáris demokráciát a népszuverenitás és a hatalom három ágra osztása alapozza meg.

Karikázza be a három helyes állítás előtti betűjelet!

- A Osrednja institucija parlamentarne demokracije je demokratično izvoljeno predstavniško telo.
A parlamentáris demokrácia központi intézménye a demokratikusan megválasztott képviselőtestület.
- B Posamezne veje oblasti so ločene zaradi zagotavljanja nepristranskosti.
A pártatlanság bitosításának érdekében a hatalmi ágak el vannak osztva.
- C Vlada nadzoruje delo parlamenta.
A kormány felügyeli a parlament munkáját.
- D Sodišča imajo zakonodajno oblast.
A törvényhozó hatalom a bíróságok kezében van.
- E Namen delitve oblasti je omejitev možnosti njene zlorabe.
A hatalmi ágak elosztásának lényege a törvénysértés lehetőségének csökkentése.
- F Referendum je oblika posredne demokracije.
A referendum a demokrácia közvetlen formája.

(3 točke/pont)

2. Po prvi svetovni vojni je v večini evropskih držav vladala parlamentarna demokracija, toda kmalu so se začeli demokratični sistemi drug za drugim umikati diktaturam.

Az első világháború után az európai államok többségében a parlamentáris demokrácia volt jelen, azonban a demokratikus rendszereket hamarosan a diktatúrák váltották fel.

Leta 1918 je bila demokracija zmagoslavna, dvajset let kasneje pa je praktično izumrla. Morda je bilo neizogibno, da je propadla v času politične krize in gospodarskega nemira /.../. V začetku tridesetih let so prevladovali znaki, da se večina Evropejcev ni pripravljena boriti zanjo; obstajale so dinamične nedemokratične alternative, ki so odgovarjale izzivom modernosti. Evropa je odkrila druge, avtoritarne oblike političnega reda, ki niso bile tuje njenim tradicijam in ki niso bile nič manj učinkovite pri urejanju družbe, industrije in tehnologije.

(Vir: Mazower, M., 2002: Temna celina. Dvajseto stoletje v Evropi, str. 17. Mladinska knjiga. Ljubljana)

- 2.1. Pojasnite, zakaj se je demokracija umikala diktaturam.

Magyarázza meg, miért váltotta fel a demokráciát a diktatúra!

2.2. Navedite vsaj pet evropskih držav, ki so v letih 1929–1938 ohranile demokratično ureditev.
Nevezzen meg legalább öt olyan európai államot, amelyek 1929 és 1938 között megtartották a demokratikus berendezkedést!

2.3. Opišite ključno razliko med avtoritarnimi in totalitarnimi diktaturami.
Ismeresse az autoritáris, valamint a totalitáris diktatúrák közti kulcsfontosságú különbséget!

(3 točke/pont)

3. Carska Rusija je bila ena najbolj zaostalih držav v Evropi, vojna in pomanjkanje pa sta razmere zaostрила do skrajnosti. S februarско revolucijo leta 1917 je bil car odstavljen in vzpostavljena je bila začasna vlada.

Európa egyik legszegényebb állama a cári Oroszország volt, a háború és a nélkülözés pedig a végsőig kiélezte a helyzetet. Az 1917-es februári forradalommal a cárt leváltották, és ideiglenes kormányt hoztak létre.

Medtem so začeli vojaki reševati vprašanje miru s tem, da so preprosto uhajali domov, kmetje so požigali graščine in prevzemali veleposestva, delavci so sabotirali in stavkali. /.../ Politika začasne vlade je nihala med neučinkovitimi reformami in med strogimi prisilnimi ukrepi.

(Vir: Reed, J., 1951: Deset dni, ki so pretresli svet. Cankarjeva založba. Ljubljana)

3.1. Kako so prebivalci Rusije izražali svoje nezadovoljstvo nad začasno vlado?

Oroszország lakossága hogyan nyilvánította ki elégedetlenségét az ideiglenes kormánnyal szemben?

3.2. Kaj vse so nezadovoljnimi množicam obljubljali boljševiki?

Mit ígértek a bolsevikok az elégedetlen tömegeknek?

(2 točki/pont)

4. Pojasnite pojma, povezana z gospodarsko politiko v Sovjetski zvezi med obema vojnama.

Magyarázza meg a Szovjetunió két világháború közötti gazdasági politikájával kapcsolatos fogalmakat!

PLANSKO GOSPODARSTVO / TERVGAZDÁLKODÁS

KOLEKTIVIZACIJA / KOLLEKTIVIZÁCIÓ

(2 točki/pont)

5. Po prvi svetovni vojni so Združene države Amerike postale svetovna velesila, najmočnejša evropska sila pa je bila Velika Britanija.

Povežite pojme z ustrežno državo, tako da na črto v stolpcu na levi vpišete ustrežno črko.

Az USA az első világháború után világhatalommá vált, Európában pedig Nagy-Britannia volt a legerősebb hatalom.

Párosítsa a fogalmakat a megfelelő állammal úgy, hogy az oszlopba írja a megfelelő betűjelet!

_____ laburisti / *laburisták*

_____ prohibíció / *prohibíció*

_____ izolacionizem / *izolacionizmus*

_____ Commonwealth

A Združene države Amerike / *USA*

B Velika Britanija / *Nagy-Britannia*

(2 točki/pont)

6. Leta 1929 je ZDA in za njimi domala ves svet zajela velika gospodarska kriza.

A nagy gazdasági válság 1929-ben az USA-ban kezdődött, majd kiterjedt az egész világra.

Za tiste, ki že po definiciji niso imeli nadzora nad proizvodnimi sredstvi ali dostopa do njih, namreč za moške in ženske, ki so se udinjali za mezdo, je bila prva posledica zloma nezaposlenost v dotlej nepredstavljenem in naslutenem obsegu, ki je trajala dlje, kot je kdorkoli kdaj pričakoval. /.../ Še bolj dramatična je bila zato, ker državnih ukrepov za socialno varnost, vključno s podporo za brezposelne, tedaj sploh še ni bilo, tako kot v ZDA, ali pa so bili izjemno pičli, zlasti za tiste, ki so bili brez dela dolgo časa.

(Vir: Hobsbawm, E., 2000: Čas skrajnosti. Svetovna zgodovina 1914–1991, str. 87–88. ZPS. Ljubljana)

- 6.1. Navedite vzroke gospodarske krize.

Nevezze meg a gazdasági válság okait!

- 6.2. Kako je gospodarska kriza vplivala na življenje delavcev?
Hogyan hatott a gazdasági válság a munkások életére?

- 6.3. Katera svetovna velesila ob izbruhu gospodarske krize svojim državljanom ni zagotavljala prav nobene socialne varnosti?
A gazdasági válság kirobbanásakor melyik nagyhatalom nem adott állampolgárainak semmilyen szociális biztonságot?

(3 točke/pont)

7. Leta 1932 je na predsedniških volitvah v ZDA zmagal Franklin Delano Roosevelt, ki je napovedal odločne ukrepe za premagovanje gospodarske krize.

Az 1932-es elnökválasztásokon az USA-ban Franklin Delano Roosevelt győzött, majd határozott intézkedéseket vezetett be a gazdasági válság kiküszöbölésére.

Kaj si želi ameriško ljudstvo bolj kot karkoli drugega? Po mojem mnenju želi dvoje: delo, z vsemi moralnimi in duhovnimi vrednotami, povezanimi z njim; in z delom razumno mero varnosti – zase in za svoje družine. /.../ Zavezujem se k novemu dogovoru za ameriško ljudstvo.

(Vir: Rooseveltov govor na nacionalni konvenciji Demokratov v Chicagu, 2. julija 1932.
<http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=75174>. Pridobljeno: 10. 1. 2018.)

- 7.1. Kako se je imenoval Rooseveltov program za premagovanje gospodarske krize?
Nevezze meg Rooseveltt gazdasági válságot megoldandó programját!

- 7.2. Navedite ukrepe v zvezi z zaposlovanjem in socialno varnostjo v okviru tega programa.
Nevezze meg e program foglalkoztatással, valamint a szociális biztonsággal kapcsolatos intézkedéseit!

(2 točki/pont)

8. V obdobju med obema vojnama sta Italija in Nemčija postali totalitarni diktaturi. Pri reševanju si pomagajte s sliko 8 ali 9 v barvni prilogi.

A két világháború közti időszakban Olaszország és Németország totalitáris diktatúrává vált. A megoldásnál vegye figyelembe a Színes melléklet 8. és 9. sz. képét!

Slika 1 / 1. sz. kép: Plakat za dan mater

(Vir: http://webpage.pace.edu/nreagin/f2005ws267/rimmatsvasman/propaganda_gallery.html. Pridobljeno: 10. 1. 2018.)

Slika 2 / 2. sz. kép: Naslovnica nemške ženske revije

(Vir: <http://www.mum.org/frauenwa.jpg>. Pridobljeno: 10. 1. 2018.)

Obkrožite črko pred izbranim diktatorjem.

Karikázza be a kiválasztott diktátor előtti betűjelet!

A BENITO MUSSOLINI B ADOLF HITLER

- 8.1. Katerega leta je prevzel oblast v državi?

Melyik évben vette át az országban a hatalmat?

- 8.2. Kako je prišel na oblast?

Hogyan jutott hatalomra?

- 8.3. Kakšno je bilo njegovo stališče glede družbene vloge žensk?

Mi volt a véleményük a nők társadalmi helyzetével kapcsolatban?

- 8.4. Navedite ozemeljske širitve njegove države pred drugo svetovno vojno.
Nevezze meg az államuk második világháború előtti terjeszkedését!

(4 točke/pont)

9. V totalitarnih režimih so pomembni simboli in uniformiranost.
Povežite pojme s totalitarnima državama, tako da na črto v stolpcu na levi vpišete ustrezno črko.
*A totalitáris rendszerekben nagyon fontosak a szimbólumok, valamint az egyenruha.
Párosítsa a fogalmakat a totalitáris államokkal úgy, hogy a bal oldali oszlop vonalára írja a megfelelő betűjelet!*

_____ svastika / szvasztika

_____ črne srajce / feket ingek

_____ rjave srajce / barna ingek

_____ fascas

F fašistična Italija / fasita Olaszország

N nacistična Nemčija / náci Németország

(2 točki/pont)

OBRNITE LIST. / LAPOZZON!

10. Leta 1936 je v Španiji izbruhnila državljanska vojna, na katero so se evropske države različno odzvale.

1936-ban Spanyolországban kitört a polgárháború, amelyre az európai államok különbözően reagáltak.

Do preobrata v politiki Kremlja je prišlo šele jeseni 1936, ko je postalo jasno, da Nemčija in Italija nemoteno nadaljujeta s pomočjo Francu in celo aktivno posegata v vojaške operacije na španskih tleh, spopad v Španiji pa je naletel v mednarodni javnosti, zlasti v delavskem gibanju in levičarskih krogih na takšen odziv, da »prva dežela socializma« preprosto ni mogla več stati ob strani.

(Vir: Vodopivec, P.: O Orwellovem »premišljevanju« o Španiji. V: Orwell, G., 2009: Poklon Kataloniji, str. 234. Modrijan. Ljubljana)

Slika 3 / 3. sz. kép

(Vir: Gabrič, A., Režek, M., 2011: Zgodovina 4, str. 54. DZS. Ljubljana)

- 10.1. Kateri dogodek iz španske državljanske vojne je Pabla Picassa spodbudil, da je naslikal umetnino na sliki 3?

A spanyol polgárháború melyik eseménye ihlette meg Pablo Picassót, hogy megfesse a 3. képen látható műalkotást?

- 10.2. Kako se je na špansko državljansko vojno odzvala Sovjetska zveza?

Hogyan reagált a Szovjetunió a spanyol polgárháborúra?

- 10.3. Pojasnite stališče Francije in Velike Britanije do te vojne.

Magyarázza meg Franciaország és Nagy-Britannia álláspontját e háborúval kapcsolatosan!

(3 točke/pont)

Sodelovanje in konflikti v 20. stoletju
Együttműködés és konfliktusok a 20. században

11. Z nemškim napadom na Poljsko 1. septembra 1939 se je začela druga svetovna vojna.

Obkrožite črke pred tremi pravilnimi trditvami.

1939. szeptember 1-jén Németország megtámadta Lengyelországot, elkezdődött a második világháború.

Karikázza be a három helyes állítás előtti betűjelet!

- A Nemčija in Sovjetska zveza sta tik pred začetkom vojne sklenili pogodbo o nenapadanju.
Németország és a Szovjetunió a háború kezdete előtt megemeltámadási szerződést írt alá.
- B Velika Britanija in Francija sta bili dobro pripravljeni na vojno z Nemčijo.
Nagy-Britannia és Franciaország jól fel volt készítve a Németország elleni háborúra.
- C Nemčija je Sovjetsko zvezo napadla brez vojne napovedi.
Németország hadüzenet nélkül támadta meg Szovjetuniót.
- D ZDA so vstopile v vojno po japonskem napadu na Pearl Harbor leta 1942.
Az USA a japánok általi 1942-es Pearl Harbort érő támadás után lépett be a háborúba.
- E Članice trojnega pakta imenujemo tudi trojna antanta.
A háromhatalmi egyezmény tagjait hármis antantnak is nevezzük.
- F »Veliki trije« so se prvič sestali v Teheranu konec leta 1943.
A »három nagyhatalom« először Teheránban találkozott 1943 végén.

(3 točke/pont)

12. V okupirani Evropi so se med drugo svetovno vojno razvila odporniška gibanja. Pri reševanju si pomagajte s sliko 10 v barvni prilogi.

A második világháború alatt a megszállt Európában ellenállási mozgalmak jöttek létre. A megoldásnál vegye figyelembe a Színes melléklet 10. sz. képét!

12.1. V kateri okupirani državi je bilo odporniško gibanje najmočnejše?

Melyik megszállt államban volt legjelentősebb az ellenállási mozgalom?

12.2. Zakaj v Nemčiji ni bilo množičnega odpora proti nacizmu?

Miért nem alakult ki Németországban tömeges nácizmus elleni ellenállás?

(2 točki/pont)

13. V večini evropskih držav so po vojni obračunali s kolaboracijo, vendar so se motivi za obračun nekoliko razlikovali.

A háború után az európai államok többségében leszámoltak a kollaborációval, azonban az leszámolási motívumok valamelyest eltértek.

S stališča Stalina in sovjetskih okupacijskih oblasti vsepovsod po ozemljih pod nadzorom Rdeče armade so procesi in druga kaznovanja kolaboracionistov, fašistov in Nemcev brez dvoma vselej pomenili zlasti način, kako tamkajšnjo politično in družbeno pokrajino očistiti ovir za komunistično vladavino. /.../ Zemljiške razlastitve, izgoni, zaporne kazni in usmrtitve, ki so bili namenjeni zatiranju inkriminiranih političnih nasprotnikov, so bile pomembne uprizoritvene točke v procesu družbene in politične preobrazbe. Zadevale in kaznovale pa so tudi prave fašiste in vojne zločince.

(Vir: Judt, T., 2007: Povojna Evropa, 1945–2005, str. 67–68. Modrijan. Ljubljana)

- 13.1. Katere kazni so po vojni doletele kolaboracioniste (in politične nasprotnike) na ozemljih pod sovjetskim nadzorom?

Milyen büntetések érték a kollaboránsokat és a politikai ellenséget a szovjet felügyelet alatti területeken?

- 13.2. Pojasnite, zakaj je bil povojni obračun v vzhodni Evropi ostrejši kakor v zahodni.

Magyarázza meg, miért volt keményebb a háború utáni kelet-európai elszámolás, mint a nyugat-európai!

(2 točki/pont)

14. Po drugi svetovni vojni sta se oblikovala vzhodni in zahodni blok, začela se je hladna vojna. Pri reševanju si pomagajte s sliko 11 v barvni prilogi.

A második világháború után kialakult a keleti, illetve a nyugati tömb, kezdetét vette a hidegháború. A megoldásnál vegye figyelembe a Színes melléklet 11. sz. képét!

Slika 4 / 4. sz. kép

(Vir: <http://users.humboldt.edu/ogayle/hist111/coldwar.html>. Pridobljeno: 10. 1. 2018.)

Obkrožite črko pred izbranim blokom.

Karikázza be a kiválasztott tömb előtti betűjelet!

A ZAHODNI BLOK / NYUGATI TÖMB

B VZHODNI BLOK / KELETI TÖMB

V obliki krajšega razmišljanja opišite izbrani blok, pri čemer upoštevajte te elemente: kako je na sliki 4 predstavljena država voditeljica tega bloka; navedite šest evropskih držav, ustanovnih članic vojaškega zavezništva tega bloka; kako je voditeljica tega bloka politično prikovala nase države članice svojega bloka; kako je voditeljica tega bloka gospodarsko povezala države članice svojega bloka; pojasnite odnos Jugoslavije do tega bloka od leta 1961.

Rövid értekezésben mutassa be a kiválasztott tömböt! Vegye figyelembe a következőket: hogyan van a 4. sz. képen bemutatva e tömb vezető állama; soroljon fel hat európai államot, amelyek létrehozták e tömb katonai szövetségét; hogyan láncolta politikailag magához e tömb vezetője a tömb tagállamait; e tömb vezetője hogyan láncolta gazdaságilag magához a tömb tagállamait; magyarázza meg Jugoszlávia viszonyulását e tömbhöz 1961-ben.

(5 točk/pont)

15. Zavezniki so na konferenci v Potsdamu poleti 1945 sprejeli odločitev o kaznovanju vojnih zločincev. Zakaj so za sedež mednarodnega sodišča za nacistične vojne zločine izbrali Nürnberg?

A szövetségesek az 1945. évi potsdami konferencián elfogadták a háborús bűnösök büntetéséről szóló határozatot. A náci háborús bűnösök nemzetközi bíróságának központjaként Nürnberget választották. Miért?

(1 točka/pont)

16. Po kapitulaciji nacistične Nemčije so vrhovno upravo nad Nemčijo prevzeli zavezniki. Pri reševanju si pomagajte s sliko 12 v barvni prilogi.

A náci Németország kapitulációja után a szövetségesek vették át a Németország feletti legfelsőbb igazgatást. A megoldásnál vegye figyelembe a Színes melléklet 12. sz. képét!

- 16.1. Kako je bila neposredno po drugi svetovni vojni upravno razdeljena Nemčija?

Hogyan volt Németország közigazgatása közvetve felosztva a második világháború után?

- 16.2. Na ozemlju katere okupacijske cone je leta 1949 nastala Nemška demokratična republika?

Melyik megszállási területen jött létre az 1949- ben megalakult Német Demokratikus Köztársaság?

(2 točki/pont)

17. Najresnejše evropsko krizno žarišče v obdobju hladne vojne je bil Berlin.

Povežite sovjetska voditelja in pojma z berlinsko krizo, tako da na črto v stolpcu na levi vpišete ustrezno črko.

A hidegháború idején Berlin képezte a legkomolyabb európai gócpontot.

Párosítsa a szovjet vezetőket a berlini válsággal kapcsolatos fogalmakkal úgy, hogy a bal oldali oszlop vonalára írja a megfelelő betűjelet!

_____ zračni most / léghíd

_____ Nikita Hruščov / Nyikita Hruscsov

_____ berlinski zid / a berlini fal

_____ Josip V. Stalin / Jozsif V. Sztálin

A prva berlinska kriza / az első berlini válság

B druga berlinska kriza / a második berlini válság

(2 točki/pont)

18. V Organizaciji združenih narodov ima pomembno vlogo Varnostni svet s petimi stalnimi članicami (ZDA, Rusija/Sovjetska zveza, Kitajska, Velika Britanija, Francija), ki imajo pravico veta.

Pojasnite, zakaj je bila tem državam podeljena pravica veta.

Az Egyesült Nemzetek Szervezetében fontos szerepe van a Biztonsági Tanácsnak az öt állandó taggal (USA, Oroszország/Szovjetunió, Kína, Nagy-Britannia, Franciaország), amelyek vétójoggal rendelkeznek.

Magyarázza meg, miért kaptak ezek az államok vétójogot!

(1 točka/pont)

19. Razmere na Bližnjem vzhodu je močno zapletel nastanek Izraela leta 1948, ki mu je sledilo več arabsko-izraelskih vojn. Pri reševanju si pomagajte s sliko 13 v barvni prilogi.

Izrael 1948-as megalakulása jól összehavarta a Közel-Kelet helyzetképét, amelyet több arab-izraeli háború követett. A megoldásnál vegye figyelembe a Színes melléklet 13. sz. képét!

V sredo, 7. junija 1967, ob 14.00 je prišel v stari del Jeruzalema izraelski obrambni minister Moše Dajan v spremstvu načelnika generalštaba generala Jicaka Rabina in generala Zija Narkisa, ki je poveljeval izraelskim enotam v bojih za Jeruzalem. Bitka za sveto mesto kristjanov, muslimanov in Židov je bila končana in generali so se najprej napotili k Zidu solza.

(Vir: Stoletje svetovnih vojn, str. 352. Cankarjeva založba. Ljubljana, 1981)

- 19.1. O kateri vojni govori zgornje besedilo?

Melyik háborúról szól a fenti szöveg?

- 19.2. Pojasnite vlogo Jeruzalema v arabsko-izraelskem sporu.

Magyarázza meg Jeruzsálem szerepét az arab-izraeli viszályban!

- 19.3. Kaj še danes ovira nastanek samostojne palestinske države?

Napjainkban mi zavarja az önálló palesztin állam létrehozását?

(3 točke/pont)

20. Šestdeseta leta so močno zaznamovale množice mladih, rojenih v prvih povojni letih.

A hatvanas évek jelentősen meghatározta a háború utáni első években született ifjúságot.

Slika 5 / 5. sz. kép

(Vir: https://makinghistoryatmacquarie.files.wordpress.com/2014/11/love_not_war_sign.jpg. Pridobljeno: 9. 1. 2018.)

Slika 6 / 6. sz. kép

(Vir: http://thepsychedelicshrew.weebly.com/uploads/2/5/0/6/25066279/5507294_orig.jpg. Pridobljeno: 9. 1. 2018.)

20.1. Kako imenujemo številčno generacijo, rojeno v času velike rasti prebivalstva v prvih letih po drugi svetovni vojni?

Hogyan nevezzük azt a népes generációt, amelyik a nagy népességnövekedés idején a második világháborút követő első években született?

20.2. Kako so mladi v šestdesetih letih izražali svoj upor proti generaciji staršev in avtoritetam nasploh?

Hogyan nyilvánult meg az ifjak lázadása általában a szüleik generációjával, valamint általában a tekintéllyel szemben?

(2 točki/pont)

21. Leta 1968 so se na Češkoslovaškem začele politične in gospodarske reforme pod vodstvom novega generalnega sekretarja češkoslovaške komunistične partije Aleksandra Dubčka.

Alexander Dubčeknek, a csehszlovák kommunista párt főtitkárának vezetésével 1968-ban politikai és gazdasági reformok bevezetésre került sor.

Češkoslovaško je zajel val vsesplošnega navdušenja, ki je ponesel tudi Dubčka. Marca 1968 je izdal Akcijski program, ki je napovedal /.../ gospodarske reforme v smeri decentralizacije, popolno rehabilitacijo žrtev stalinizma, oblikovanje češkoslovaške federacije, v kateri bi imela Slovaška enake pravice kot Češka, in liberalizacijo političnega sistema. Nove češkoslovaške oblasti so uslišale tudi zahteve po odpravi cenzure in sprostile svobodo medijev.

(Vir: Režek, M.: Jugoslavija in vzhodni blok. Zgodovina v šoli, 2012, št. 3–4, str. 73)

21.1. Kako imenujemo obdobje reform na Češkoslovaškem leta 1968?

Hogyan nevezzük az 1968-as csehszlovák reformkorszakot?

21.2. Navedite reforme na Češkoslovaškem v tem obdobju.
Sorolja fel Csehszlovákia reformjait ebben az időben!

21.3. Kako so se na dogajanje na Češkoslovaškem odzvale Sovjetska zveza in druge države Varšavskega pakta?

Hogyan reagált a Szovjetunió és a varsói szerződés többi állama a csehszlovákiai eseményekre?

(3 točke/pont)

22. V začetku sedemdesetih let je prišlo do popuščanja napetosti v odnosih med velesilami.
A hetvenes évek elején enyhült a feszültség a nagyhatalmak közt.

Slika 7 / 7. sz. kép

(Vir: Gabrič, A., Režek, M., 2011: Zgodovina 4, str. 105. DZS. Ljubljana)

Pojasnite vzrok za detant.

Magyarázza meg az állítólagos békülés okát!

(1 točka/pont)

23. Bogate zahodne države so v sedemdesetih letih zašle v gospodarsko recesijo, naraščali sta inflacija in brezposelnost. Vse glasnejši so postajali zagovorniki ekonomskega (neo)liberalizma.

A gazdag nyugati államokat a hetvenes években gazdasági visszaesés sújtotta, nőtt az infláció és a munkanélküliség. Mind hangosabbak lettek a gazdasági (neo)liberalizmus szószólói.

Omenjeni kritiki so vztrajali, da bi bilo treba državo zadrževati kolikor mogoče stran od trga blaga in storitev. V lasti ne bi smela imeti proizvodjalnih sredstev, /.../ prav tako ne bi smela določati cen oziroma dohodka. Po mnenju »neoliberalcev« bi bilo možno večji del storitev, ki jih trenutno zagotavlja država – zavarovanje, stanovanjska gradnja, pokojnine, zdravstvo, šolstvo – učinkoviteje ponujati znotraj zasebnega sektorja, državljani pa bi zanje plačevali iz dohodka, ki ne bi bil več usmerjen v javna sredstva.

(Vir: Judt, T., 2007: Povojna Evropa, 1945–2005, str. 617. Modrijan. Ljubljana)

- 23.1. Navedite ukrepe, ki jih zagovarjajo privrženci ekonomskega (neo)liberalizma.

Nevezze meg a gazdasági (neo)liberalizmus szószólóinak intézkedéseit!

- 23.2. Navedite ime in priimek britanske premierke z vzdevkom Železna lady, ki se je v osemdesetih letih s temi ukrepi lotila reševanja krize britanskega gospodarstva.

Nevezze meg teljes névvel (családi név, utónév) azt a brit kormányfőt, akit vas ladynek neveztek, és a nyolcvanas években ezekkel az intézkedésekkel hozzálatott a brit gazdasági krízis megoldásához!

(2 točki/pont)

24. Leta 1985 je generalni sekretar sovjetske komunistične partije postal Mihail Gorbačov, ki je začel daljnosežne reforme v notranji in zunanji politiki Sovjetske zveze.

1985-ben Mihail Gorbacsov lett a szovjet kommunista párt főtitkára, aki a Szovjetunió bel- és külpolitikájában hosszú távú reformokat indított el.

Bilo je očitno, da skuša Mihail Gorbačov odpraviti vse večjo bedo v državi /.../. Pa vendar je Gorbačov vsako upanje, da bi lahko ohranil bistvene značilnosti socialističnega načrtovanja in vodenja gospodarstva, obenem pa uvedel tržno gospodarstvo, izgubil šele tedaj, ko je gospodarska politika »perestrojke« doživela popoln neuspeh.

(Vir: Kronika 20. stoletja, 1980–1989, str. 8. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1998)

- 24.1. Kaj je želel Gorbačov doseči s perestrojko?

Mit szeretett volna elérni Gorbacsov a peresztrojkával?

24.2. Pojasnite, kakšne so bile posledice politike Gorbačova v drugih državah vzhodnega bloka.

Magyarázza meg, milyen következményekkel járt Gorbacsov politikája a keleti tömb más államaiban!

(2 točki/pont)

25. Navedenim dogodkom dodajte ustrezno letnico: 1956, 1962, 1979, 1989, 1992, 2001.

Írja az eseményekhez a megfelelő évszámot: 1956, 1962, 1979, 1989, 1992, 2001.

_____ padec berlinskega zidu / *a berlini fal ledöntése*

_____ maastrichtska pogodba o Evropski uniji / *az Európai Unióról szóló maastrichti szerződés*

_____ madžarska vstaja / *magyar forradalom*

_____ islamska revolucija v Iranu / *iszlám forradalom Iránban*

_____ teroristični napad na Svetovni trgovinski center v New Yorku / *terrortámadás éri a New York-i Világkereskedelmi Központot*

_____ kubanska raketna kriza / *kubai rakétaválság*

(3 točke/pont)

M 1 9 1 5 1 1 5 1 M 2 0

Prazna stran

Üres oldal

Barvna priloga (k Izpitni poli 1) / Színes melléklet (az 1. feladatlaphoz)

Slika 8 / 8. sz. kép: *Italijanske zasedbe ozemelj v letih 1930–1940*

(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 69. Modrijan. Ljubljana, 2010)

Slika 9 / 9. sz. kép: *Nemčija v letih 1936–1939*

(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 69. Modrijan. Ljubljana, 2010)

Slika 10 / 10. sz. kép: *Oborožen odpor v zasedenih evropskih deželah v letih 1940–1945*

(Vir: Šolski zgodovinski atlas, str. 49. DZS. Ljubljana, 2009)

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Slika 11 / 11. sz. kép

(Vir: Gabrič, A., Režek, M., 2011: Zgodovina 4, str. 86. DZS. Ljubljana)

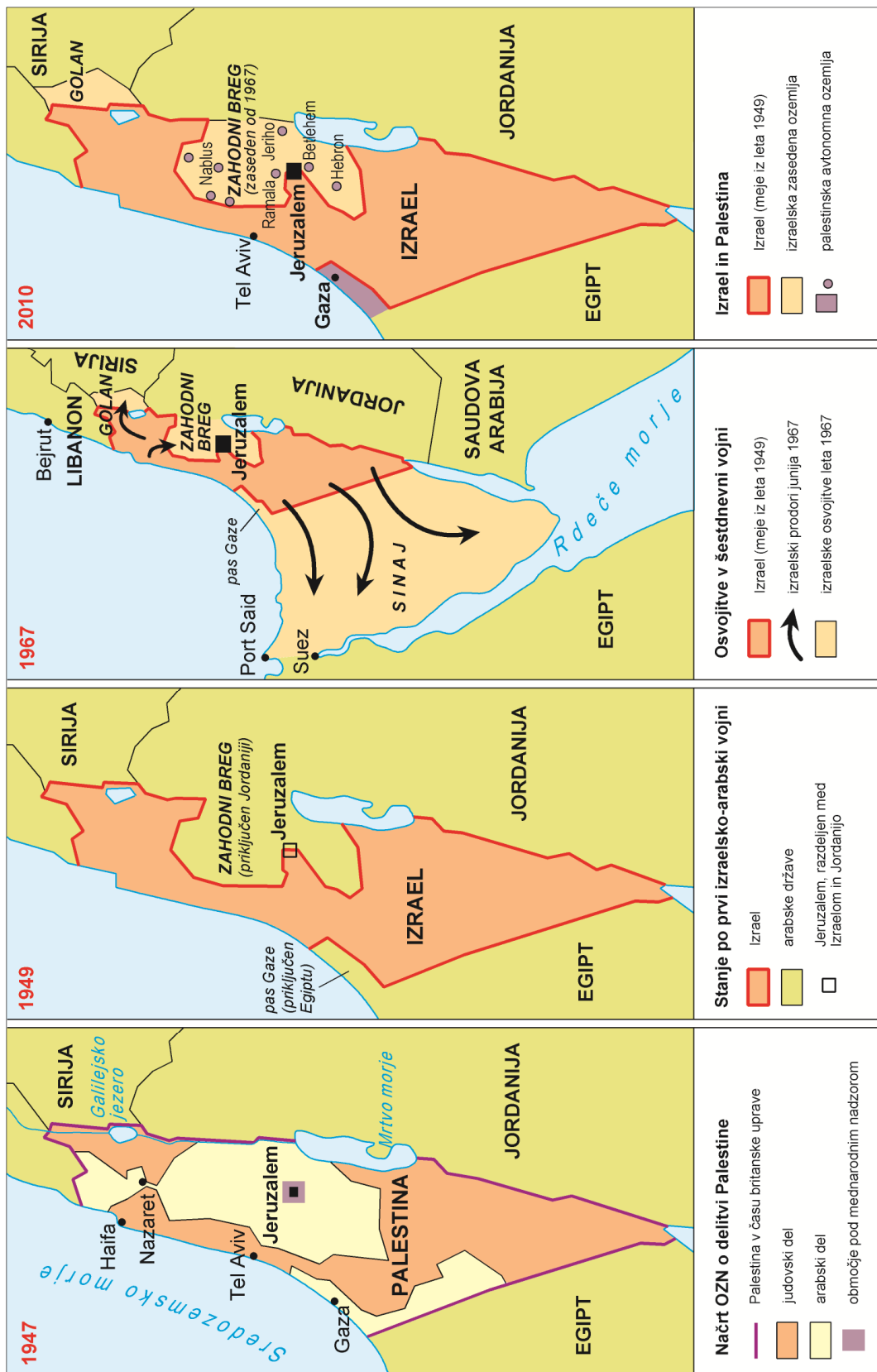
M 1 9 1 5 1 1 5 1 M 2 3

Slika 12 / 12. sz. kép: Zasedbene cone v Nemčiji in Avstriji (1945–1949)

(Vir: Gabrič, A., Režek, M., 2011: Zgodovina 4, str. 87. DZS. Ljubljana)

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Slika 13 / 13. sz. kép: Ozemeljske širitve Izraela

(Vir: Gabrič, A., Režek, M., 2011: Zgodovina 4, str. 102. DZS. Ljubljana)